

*Хохленко Ольга Миколаївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри Теорії та історії держави і права
юридичного факультету Інституту управління та технологій
Державного університету інфраструктури та технологій,
м. Київ, Україна*

МІСЦЕ АДМІНІСТРАТИВНИХ ДОГОВОРІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Проблема інституту адміністративного договору є досить актуальною. Це зумовлюється зростанням ролі публічного права в регулюванні суспільних відносин. Незважаючи на те, що питанням адміністративного договору присвячено чимало наукових праць вчених-адміністративістів проблеми визначення основних ознак та видів адміністративних договорів на сьогодні не вирішено.

Відповідно до Кодексу адміністративного судочинства адміністративний договір – це дво- або багатостороння угода, зміст якої складають права та обов'язки сторін, що впливають із владних управлінських функцій суб'єкта владних повноважень, який є однією зі сторін угоди.

З наведеного визначення можна виділити наступні ознаки: однією зі сторін завжди є суб'єкт владних повноважень; за своїм змістом адміністративний договір – це угода, а не адміністративний акт, як вважають деякі науковці; зміст такої угоди нерозривно пов'язаний з владно-управлінськими функціями суб'єкта владних повноважень.

У теорії адміністративного права виділяють різні види адміністративних договорів: договори між місцевим органом виконавчої влади та органом місцевого самоврядування щодо здійснення спільних програм, створення спільних органів та організацій; договори між центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління державним резервом, та центральним чи місцевим органом виконавчої влади чи державним підприємством, установою, організацією про передачу функцій щодо розміщення замовлень на поставку матеріальних цінностей до державного резерву; договори між територіальними громадами сіл, селищ, міст, районів у містах або відповідними органами місцевого самоврядування щодо об'єднання на праві спільної власності комунальних об'єктів, а також коштів місцевих бюджетів; договори між органами місцевого самоврядування про перерозподіл повноважень і власних бюджетних коштів; договори між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади щодо розмежування та делегування повноважень.

Найбільш дискусійною в теорії адміністративного права є правова природа останніх двох видів договорів на підставі того, що суб'єктом делегування в обох випадках постає орган місцевого самоврядування.

Визначення адміністративно-правової природи договору між органами місцевого самоврядування про перерозподіл повноважень і власних бюджетних коштів є питанням дискусійним, оскільки одні автори вважають їх беззаперечно такими, що належать до адміністративних, а інші, навпаки, категорично заперечують той факт, що договори про делегування повноважень можна визнавати адміністративним.

Так, в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» вказано, що органи місцевого самоврядування з урахуванням місцевих умов і особливостей можуть перерозподіляти між собою на підставі договорів окремі повноваження та власні бюджетні кошти, тобто йдеться про договірну природу делегування повноважень. Так, делегування повноважень є тимчасовою передачею для виконання від одного суб'єкта управління іншому суб'єктові функцій та повноважень зі збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до власного виконання та збереження за ним певного контролю за реалізацією делегованих повноважень.

Таким чином, проаналізувавши визначення, види та ознаки адміністративних договорів, закріплені в законодавстві та в теорії адміністративного права, можна зробити висновок про необхідність закріплення вищевикладених положень у профільному нормативно-правовому акті.

Для усунення доктринальних та законодавчих колізій та різних підходів до тлумачення сутності адміністративних договорів вважаємо за доцільне закріпити на законодавчому рівні примірний перелік адміністративних договорів та їх зміст. Такий крок законодавця хоч і не усуне всіх неузгодженостей на рівні правової доктрини, проте допоможе уніфікувати класифікацію аналізованого виду договорів та спростить можливості їх використання на практиці.